

Czy sztuczna inteligencja (AI) jest zagrożeniem dla rynku pracy?

Opracowała
Barbara Badora

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku

Wyróżniająca Jakość Badań

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W skrócie

- W majowym badaniu 2,2% respondentów zadeklarowało, że zdarzyło im się, iż stracili pracę lub że mają mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji – odpowiada to ponad 669 tysiącom dorosłych Polaków.
- Ponadto 3,1% badanych zadeklarowało, że ktoś z ich rodziny lub bliskich znajomych stracił pracę lub ma mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji. Odnosząc to do ogółu dorosłych Polaków można powiedzieć, iż z tym problemem w swoim najbliższym otoczeniu społecznym zetknęło się już ponad 951 tysięcy osób.
- Zdecydowana większość (91%) dorosłych Polaków zadeklarowała, iż nie obawia się, że straci pracę lub zlecenia w związku z wprowadzaniem sztucznej inteligencji. Ze stwierdzeniem „Obawiam się, że w najbliższym czasie stracę pracę lub będę miał(a) mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji” zgodziło się 7% pytanych. Odnosząc odsetek badanych do ogółu dorosłej populacji, można stwierdzić, iż obawy o utratę lub ograniczenie możliwości zarobkowania w związku z wdrażaniem rozwiązań AI ma ponad 2 miliony dorosłych Polaków.

SPIS TREŚCI

Osobiste doświadczenia	1
Doświadczenia otoczenia społecznego	2
Poczucie zagrożenia utratą źródła utrzymania	3

Sztuczna inteligencja (AI – ang. *Artificial Intelligence*) zmienia rynek pracy. Działy kadr coraz częściej wykorzystują ją do usprawniania rekrutacji, analizy satysfakcji zespołu i dopasowywania ścieżek kariery. Narzędzia generatywnej sztucznej inteligencji przejmują tworzenie tekstów, programowanie, analizę danych czy obsługę klienta. Uważa się, że najbardziej zagrożone przez automatyzację są zawody specjalistyczne, w których pracują osoby z wyższym wykształceniem. Ponadto w zawodach, w których wykorzystanie sztucznej inteligencji jest wysoce prawdopodobne, częściej niż mężczyźni pracują kobiety. W majowym badaniu¹ zapytaliśmy Polaków o ich dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie oraz o obawy związane z ograniczeniem możliwości zarobkowania w związku z wprowadzaniem narzędzi sztucznej inteligencji.

OSOBISTE DOŚWIADCZENIA

W majowym badaniu 2,2% respondentów zadeklarowało, że zdarzyło im się, iż stracili pracę lub że mają mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji. Mimo niewielkiego odsetka takich deklaracji, z przełożenia go na ogół dorosłych Polaków wynika, że negatywne skutki wdrożenia rozwiązań AI osobiście dotknęły już ponad 669 tysięcy osób w naszym kraju.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (433) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

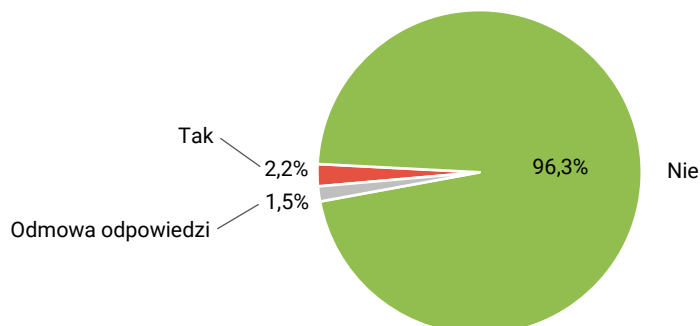
- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 7 do 17 maja 2026 roku na próbie liczącej 1041 osób (w tym: 63,6% metodą CAPI, 19,4% – CATI i 17,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?

Stracił(a)m pracę lub mam mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji

Wielozmiennowe analizy wskazują, iż kluczową zmienną różnicującą doświadczenia badanych w tym zakresie jest wiek – trzykrotnie częściej niż pozostali respondenci utratę pracy lub zleceń wskutek wdrożenia sztucznej inteligencji deklarują osoby z grupy wiekowej 25–34 lata (6%). Generalnie też ponad połowa badanych (51%) deklarujących takie doświadczenia nie ukończyła jeszcze 35 roku życia.

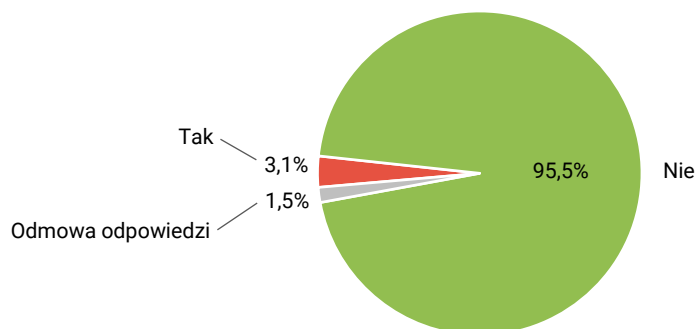
Biorąc pod uwagę grupy zawodowe możemy zauważyć nadreprezentację tych deklaracji wśród pracowników administracyjno-biurowych (6%). Ponadto warto dodać, iż utraty pracy albo zleceń wskutek wdrożenia AI doświadczyli jedynie badani z wyższym lub średnim wykształceniem (odpowiednio 4% i 3%). Częściej niż pozostali takie doświadczenia deklarowali respondenci obecnie pracujący w sektorze prywatnym poza rolnictwem (4%), częściej mieszkańcy dużych miast (liczących co najmniej 100 tysięcy ludności) niż mniejszych miejscowości (zob. tabelę aneksową 1).

DOŚWIADCZENIA OTOCZENIA SPOŁECZNEGO

W maju 3,1% badanych zadeklarowało, że ktoś z ich rodziny lub bliskich znajomych stracił pracę lub ma mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji. Odnosząc to do ogółu dorosłych Polaków można stwierdzić, iż z tym problemem w swoim najbliższym otoczeniu społecznym zetknęło się w naszym kraju już ponad 950 tysięcy osób.

RYS. 2. Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?

Ktoś z mojej rodziny lub bliskich znajomych stracił pracę lub ma mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji

Kluczową zmienną różnicującą odpowiedzi na to pytanie jest miejsce zamieszkania. Badani z miast liczących co najmniej 100 tysięcy mieszkańców, wyraźnie częściej niż mieszkańcy mniejszych miejscowości, mają wśród swoich krewnych lub bliskich znajomych osoby, które straciły pracę lub zlecenia wskutek wprowadzenia sztucznej inteligencji. Ponadto częściej niż starsi takie deklaracje składają respondenci poniżej 45 roku życia, częściej też badani z wyższym wykształceniem niż słabiej wykształceni (zob. tabelę aneksową 2).

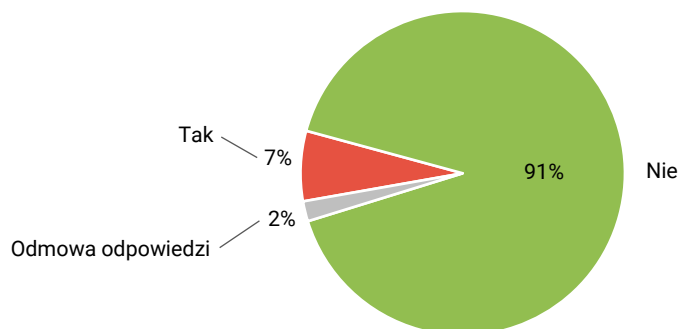
Biorąc pod uwagę grupy zawodowe i społeczne, możemy zauważyć, iż ponadprzeciętnie często deklaracje, że wśród rodziny lub ich bliskich znajomych są osoby, które straciły pracę lub zlecenia w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji, składają bezrobotni (9%), studenci i pełnoletni uczniowie (8%), pracownicy administracyjno-biurowi (6%) oraz kierownicy i specjaliści z wyższym wykształceniem (5%).

POCZUCIE ZAGROŻENIA UTRATĄ ŹRÓDŁA UTRZYMANIA

Zdecydowana większość dorosłych Polaków (91%) zadeklarowała, iż nie obawia się, że straci pracę lub zlecenia w związku z wprowadzaniem sztucznej inteligencji. Ze stwierdzeniem „Obawiam się, że w najbliższym czasie stracę pracę lub będę miał(a) mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji” zgodziło się natomiast 7% pytanym, a 2% ankietowanych odmówiło odpowiedzi. Odnosząc odsetek badanych do ogółu dorosłej populacji można stwierdzić, iż ponad 2 miliony dorosłych Polaków obawia się utraty lub ograniczenia możliwości zarobkowania w związku z wdrażaniem rozwiązań AI.

RYS. 3. Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?

Obawiam się, że w najbliższym czasie stracę pracę lub będę miał(a) mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji

Spośród osób obecnie pracujących zarobkowo najwyższym poziomem obaw o utratę pracy lub zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji charakteryzują się pracownicy administracyjno-biurowi – blisko co piąty spośród nich (18%) uważa, że może do tego dojść w najbliższym czasie. Obawy te w nieco większym stopniu dotyczą osób z wyższym wykształceniem niż respondentów słabiej wykształconych. Częściej niż mieszkańcy mniejszych miast i wsi wyrażają je ponadto badani z co najmniej półmilionowych metropolii. Nieco częściej niż wśród ogółu badanych deklaracje takie notujemy wśród najmłodszych ankietowanych, czyli osób w wieku 18–24 lata. Warto też dodać, iż obecnie takich obaw nie wyrażają badani z grupy, do której zaliczeni zostali technicy i inni specjaliści średniego szczebla oraz pielęgniarzy, podoficerowie i policjanci (zob. tabelę aneksową 3).

Mimo iż negatywne skutki wdrażania rozwiązań AI dla rynku pracy dotyczą niewielkich odsetków dorosłych Polaków, to w liczbach bezwzględnych są to już spore grupy. Wyniki badania pokazują, iż utrata pracy lub zleceń wskutek upowszechniania rozwiązań AI w firmach i instytucjach to obecnie doświadczenie przede wszystkim:

- ludzi młodych,
- dobrze wykształconych,
- pracowników administracyjno-biurowych,
- oraz mieszkańców dużych miast.

TABELA 1

		Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?			Liczba osób
		Stracił(a)m pracę lub mam mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji			
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		2	96	2	1041
Płeć	Mężczyźni	2	97	1	497
	Kobiety	3	96	2	544
Wiek	18–24 lata	3	97		85
	25–34	6	93	1	148
	35–44	0	99	1	203
	45–54	2	96	2	189
	55–64	2	98		150
	65 lat i więcej	1	95	4	266
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	97	1	415
	Miasto do 19 999	2	94	4	143
	20 000 – 99 999	2	98	1	199
	100 000 – 499 999	4	94	1	157
	500 000 i więcej mieszk.	3	95	2	127
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	0	99	1	102
	Zasadnicze zawodowe	0	97	3	228
	Średnie	3	96	1	385
	Wyższe	4	95	1	326
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	3	97		171
	Średni personel, technicy	2	98		48
	Pracownicy adm.-biurowi	6	91	3	72
	Pracownicy usług	2	96	2	74
	Robotnicy wykwalifikowani	2	97	2	109
	Robotnicy niewykwalifik.		100		39
	Rolnicy		100		35
	Pracujący na własny rach.	3	95	2	69
	Bezrobotni	8	92		20
	Emeryci	1	95	3	277
	Renciści		100		34
	Uczniowie i studenci		100		43
	Zajmujący się domem i inni	5	95		49
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1	99	0
spółce właścicieli prywatnych i państwa		2	97	1	134
sekt. pryw. poza rolnict.		4	94	2	277
prywatnym gosp. rolnym			100		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	3	97		112
	Od 2000 do 2999 zł	2	97	1	159
	Od 3000 do 3999 zł	2	94	3	147
	Od 4000 do 5999 zł	2	98		176
	6000 zł i więcej	2	97	1	125
	Trudno powiedzieć	1	99	1	131
	Odmowa odpowiedzi	3	94	3	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	4	93	3	48
	Średnie	2	96	2	328
	Dobre	2	97	1	665
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	94	1	51
	Raz w tygodniu	1	98	1	334
	1–2 razy w miesiącu	4	94	2	152
	Kilka razy w roku	1	98	1	251
	W ogóle nie uczestniczy	3	96	1	233
Poglądy polityczne	Lewica	2	97	1	246
	Centrum	2	98		295
	Prawica	2	96	2	328
	Trudno powiedzieć	3	94	3	133

TABELA 2

		Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?			Liczba osób
		Ktoś z mojej rodziny lub bliskich znajomych stracił pracę lub ma mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji			
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		3	95	1	1041
Płeć	Mężczyźni	3	96	1	497
	Kobiety	3	95	2	544
Wiek	18–24 lata	5	95		85
	25–34	4	95	1	148
	35–44	4	96	1	203
	45–54	3	95	1	189
	55–64	2	97	1	150
	65 lat i więcej	2	96	3	266
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	97	1	415
	Miasto do 19 999	2	95	3	143
	20 000 – 99 999	1	98	1	199
	100 000 – 499 999	7	92	2	157
	500 000 i więcej mieszk.	6	93	2	127
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne		99	1	102
	Zasadnicze zawodowe	1	98	1	228
	Średnie	3	95	2	385
	Wyższe	5	93	1	326
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	94	1	171
	Średni personel, technicy	2	98		48
	Pracownicy adm.-biurowi	6	92	3	72
	Pracownicy usług	1	99		74
	Robotnicy wykwalifikowani	3	95	2	109
	Robotnicy niewykwalifik.		100		39
	Rolnicy		100		35
	Pracujący na własny rach.	2	95	2	69
	Bezrobotni	9	91		20
	Emeryci	2	95	3	277
	Renciści		100		34
	Uczniowie i studenci	8	92		43
	Zajmujący się domem i inni	5	95		49
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	4	96	
spółce właścicieli prywatnych i państwa		2	98	1	134
sekt. pryw. poza rolnict.		4	94	2	277
prywatnym gosp. rolnym			100		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	3	95	1	112
	Od 2000 do 2999 zł	2	98		159
	Od 3000 do 3999 zł	2	96	2	147
	Od 4000 do 5999 zł	4	95	1	176
	6000 zł i więcej	3	96	1	125
	Trudno powiedzieć	5	95	1	131
	Odmowa odpowiedzi	3	94	4	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	90	2	48
	Średnie	2	96	3	328
	Dobre	3	96	1	665
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	3	95	3	51
	Raz w tygodniu	3	95	2	334
	1–2 razy w miesiącu	3	97		152
	Kilka razy w roku	1	98	1	251
	W ogóle nie uczestniczy	6	93	1	233
Poglądy polityczne	Lewica	5	94	1	246
	Centrum	2	98		295
	Prawica	3	95	2	328
	Trudno powiedzieć	3	94	3	133

TABELA 3

		Czy któraś z następujących sytuacji dotyczy Pana(i) lub osób z Pana(i) najbliższego otoczenia?			Liczba osób
		Obawiam się, że w najbliższym czasie stracę pracę lub będę miał(a) mniej zleceń w związku z wprowadzeniem sztucznej inteligencji			
		Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		7	91	2	1041
Płeć	Mężczyźni	7	91	1	497
	Kobiety	7	90	3	544
Wiek	18–24 lata	11	89		85
	25–34	9	88	3	148
	35–44	8	91	1	203
	45–54	6	91	3	189
	55–64	8	90	2	150
	65 lat i więcej	4	92	4	266
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	90	2	415
	Miasto do 19 999	4	94	2	143
	20 000 – 99 999	5	91	4	199
	100 000 – 499 999	4	94	2	157
	500 000 i więcej mieszk.	14	83	3	127
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	6	93	1	102
	Zasadnicze zawodowe	5	91	3	228
	Średnie	6	92	2	385
	Wyższe	10	88	2	326
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	90	2	171
	Średni personel, technicy	0	100		48
	Pracownicy adm.-biurowi	18	80	3	72
	Pracownicy usług	6	94		74
	Robotnicy wykwalifikowani	2	95	3	109
	Robotnicy niewykwalifik.	13	87		39
	Rolnicy	7	93		35
	Pracujący na własny rach.	8	89	3	69
	Bezrobotni	30	70		20
	Emeryci	4	91	5	277
	Renciści	2	98		34
	Uczniowie i studenci	13	87		43
	Zajmujący się domem i inni	7	90	3	49
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	5	95	1	174
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	8	89	2	134
	sekt. prywat. poza rolnict.	10	88	2	277
	prywatnym gosp. rolnym	8	92		33
Dochody na jedną osobę	Do 1999 zł	8	90	2	112
	Od 2000 do 2999 zł	7	90	2	159
	Od 3000 do 3999 zł	5	92	3	147
	Od 4000 do 5999 zł	5	94	1	176
	6000 zł i więcej	7	92	1	125
	Trudno powiedzieć	6	92	2	131
	Odmowa odpowiedzi	10	86	4	191
Ocena własnych war. mater.	Złe	9	82	8	48
	Średnie	7	89	4	328
	Dobre	7	92	1	665
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	11	82	7	51
	Raz w tygodniu	8	90	2	334
	1–2 razy w miesiącu	4	96		152
	Kilka razy w roku	5	93	2	251
	W ogóle nie uczestniczy	8	90	2	233
Poglądy polityczne	Lewica	8	90	2	246
	Centrum	7	92	1	295
	Prawica	7	90	3	328
	Trudno powiedzieć	6	90	4	133